

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, Május' 11-dikén 1819.

Frantzia Ország.

Ha a' M. Kurir' XXII-dik számára 's ott a' 172-dik levél-lap' második hátsbjára vissza fordítunk, látjuk, hogy a' Lanjuinnais beszédében effélék mondattak: — „A' Constitúciónálisok (a' Ministerek' barátjai) mindenütt tsendességben vannak, tsak a' Constitúzió' ellenségei pezsegnek napnyugoti vidékeinken, a' hol magoknak van titkos kókdárdájok, 's titkos ármádájok, és különös gyűléseket tartanak; több mint tizezer Anglus puskájok van, 's a' többi.

Alább azt találjuk ugyan azon cikelyben, hogy Lanjuinnais azon résztől, a' melly nem szerette a' mit beszélt, megintetett, hogy tartóztassa magát, ne beszéljen effélet.

Későbbre (a' XXIII-dik számú M. Kurirban a' 220-dik levél-lapon) a' *Britannus Monitör*' szavait hoztuk fel, melynek írója így szollott ezen tárgyról: — „Mi hiszszük, hogy Országlószékünk, ha ezen vádat fundamentum nélkül lenni találja, meg fogja czáfolni. Mi azt is jól tudjuk, hogy Angliában most némelly idegen emberek tartózkodnak, kik közönségesen ditsekesznek azzal, hogy ők a' Frantzia Országi említett vidékeken, támadást organizálnak. Sőt, a' mi több, még azt is vakmerően mérészlik erőssíteni, hogy őket a' mi Ministeriumunk buzdítja és segéli.“

Szél fuvatlan nem indul. Ma már tudjuk 's meg is irhatjuk, hogy honnét vette volt Pair Lanjuinnais, felhozott erős-

sítését. A' *Journal du Commerce*, 's maga a' *Monitör* is, így adták-ki a' dolgot summásan: —

A' Morbihani Esküttek' itélőszékének, melly *Vannes* városában szokta üléseit tartani, 's a' melly előtt már ezen per lefolyt, Aktájiból ezek jöttek világosságra: — Legall adószedő, 's Leguevel, egy, Royalista ármádánál szolgált katona, 1818-ban Julius' 22-dikén Lorientből útnak indulván Caudau nevű faluba mentek, 's ott a' Plébánust meglátogatván annak effélet beszélltek: hogy a' *Morbihani* falukban nagy nyughatatlankodás uralkodik; és hogy a' nép nagyon hajlandó arra, hogy a' Király ellen fegyvert fogjon. A' Plébánus (mint ők erőssítik) nékiek azt ígérte, hogy ő is buzdítani fogja a' népet a' fegyverfogásra. De a' Pap ezt tagadja, és azt erőssíti, hogy köztök még szó se' volt valami efféle politikai tárgyról. —

Innét 23-dikban Bernée nevű faluba Loth nevű Kapitányhoz mentek, a' ki annak idejében hasonlóképpen Royalista katona volt, 's kérdezték tőle, hogy nem akarna-e nékiek segítségül lenni abban, hogy pártosokat verbuáljanak, azt hozván-fel ezen czélzásoknak indító okául, hogy a' Király nem akarja nékiek az ő rangjokat megadni, tehát ők kényszeríteni akarják annak megadására. Loth úgy felelt, hogy ő még eddig tsak Király mellett viselt fegyvert, 's ellene ezután se' fog soha viselni. Leguevel azt kérdezte Lothtól: Hogy nem volt-e jelen valamelly vadászaton a' Pontenleeki

erdőben, a' hol Gróf *Botderu*, Marquis *Boissierre*, *Caroller*, 's Gr. *Cornouaille* és *Mercier* jelen voltak, a' kik mind részesek ezen özszeesküvésben, 's a' kik közzül *Mercier*nél egy Kötés találtatik, melly által arra kötelezi magát az Anglus Országlószék, hogy őket segíteni fogja, és hogy, ha a' dolog reájok nézve szerentsétlenül találna kiütni, nékik bátorságos menedék helyet fogna adni. Holmi irásokat is mutatott elő, mellyeken sok nevek szemléltettek, mellyek, mint ő mondta, mind Papoknak aláírásaik voltak. —

Innét több más falukra vették útjokat *Legall* és *Leguevel*, a' hol mindennütt ekképpen beszéltek, 's azon iparkodiak, hogy czimborásokat verbuálhasanak. Augustus' 6-dikán által eveztek *Güernsey* szigetére, minekutánna elindulások előtt a' postára egy levelet adtak volna. A' szigetre kiszállván elébb a' Frantzia Consulhoz mentek, hogy ez által magokat az Anglus Kormányozónál bemutatassák, a' kitől passust akartak venni, hogy Londonba mehessenek. Ezen Kormányozó azt kívánta, hogy irásban adják-bé kérelmeket. Ők tehát egy levelet adtak ennek által, melynek foglalatja a' volt, hogy azon fegyvereket, melyeket az Anglus Országlószék a' Morbihani lakosoknak küldött, ezektől a' Frantzia Ministérium elvétetni akarja, melyre nézve őket (*Legallt* és *Leguevelt*) az ő fegyveres társaik a' végre küldik Angliába, hogy az Anglus Országlószéktől segedelmet kérjenek, a' melynek ők bizonyos irásokat is akarnak által adni. Azt mutatják ezen környülállások, hogy azt a' levelet, melyről feljebb emlékezénk, Londonba küldötték, minthogy onnét nyoltz napok mulva pénz érkezett számokra, mellyet ők vévén, azonnal által eveztek még pedig a' *Státus'* hajóján Angliába. —

Londonból ily levelet írt *Leguevel* az Anyhugához: — „A' mi dolgaink itt legjobban folynak, 's reméniük, hogy nem soká közönséges mozgást fogunk kieszközleni, melyben *Bretagne* tartománya (*Kis-Britannia*) fontos személyt fog jádzeni. Kérje *Néném Aszszony Gouint*, hogy azt az Anglus Ujságdarabot, mellyet én néki küldöttem, adja által.“ — Alább ekképpen szoll *Leguevel* ugyan ezen levelében: — „Nem soká valami levelet fogok közleni, melly egy Europai Fejedelemtől való, 's a' melly levél *Néném aszszonyéknak*, mint gondolom, nagy örömet fog okozni. Fognak kentek, *Néne*, nem soká még nagyobb újságokat is hallani; de *Guin-* *tol* gyakran tudakozódni kenteknek nagyon szükséges leszen, hogy tudhassák, miként folynak a' dolgok.“

Mind ezekben idő telvén az alatt a' Morbihani Elöljárók' figyelme felsekent; vizsgálódások kezdtek tétetni; *Legall* és *Leguevel* Sept. 4-dikén Angliából Frantzia Országba vissza érkeztek, 's *Dünkirchenből* a' Politziai Ministerhez (*Gróf Decazeshez*) azonnal egy levelet küldöttek Párisba, melynek e' volt foglalatja: — „Mi éppen most érkezünk Angliából, a' hol felettébb fontos dologok estek tudtunkra, 's melyeket haladék nélkül közlenünk kell Excellentiáddal: de tsak szóval adhatjuk elő, a' mit tudunk. Titkon és legvastagabb takaró alatt egy oly özszeesküvés forraltatott, melyből hogy Excellentiád még eddig valamit tudhasson, lehetetlenség. Nékünk oly ajánlást tettek, hogy mi is tsatoljuk özsze magunkat az özszeesküdtekkel, és mi jónak találtuk vala ezen ajánlást elfogadni, tsak azért, hogy a' titkot annál jobban kitanulhassuk, 's Excellentiádat mindenekről annál pontosabban tudósithassuk. Már most eleget tudunk, hogy az özszeesküvésnek kútfejét minden szerzőjivel 's ezeknek czimborássa-

„ikkal egyetemben esmeretesekké tehes-
 „sük. A' thronus, a' szabadság, 's maga
 „Excellentiád is veszedelemben forganá-
 „nak, ha ezen özszeesküvés végrehajtd-
 „na. A' Congressus..... De már itt
 „Uram, meg kell állanunk; a' mi itt követ-
 „kezne, már ezt nem tehetjük írásba.“—
 Azt is kérték végezetre ezen levelekben
Legal és *Leguevel*, hogy rendeljenek
 nékiek 150 Frankokat, mert különben
 nem felelhetnek-meg ígéretjeknek.

Ők ezen dolgokat *Dünkirchenben*
 a' Politziai Biztossal is közölték, e' pe-
 dig a' *Calaisi* Fő Biztosnál tett jelentést,
 kitől oly parantsolatot kapott válaszul,
 hogy az embereket (*Legallt* és a' mási-
 kat) előrevalóképpen haladék nélkül fo-
 gassa-el. Itt a' papirosaikat is megvis-
 gálták, de semmi affélét nem találtak
 azok közt, a' mit talám gondoltak volna.
 Végezetre útnak indították őket Páris fe-
 lé, melly útjokban *Compiègnéből* még
 egy levelet küldöttek (Sept. 12-dikén) a'
 Ministerhez. Ebben ily Feladások talál-
 tattak: —“

„Az 1815-dik esztendőbéli Követek'
 „kamarájának eloszlattatása után az in-
 „dúlatok fel kezdettek tüzesülni; a' pol-
 „gárok közt való hadakozás' zászlói min-
 „denütt tsóváltattak; 's Frantzia Ország
 „a' maga tsendességben maradását tsak
 „az idegen seregek itt létének 's azon
 „bölts eszközöknek köszönhetie, mellyek-
 „kel Excellentiád a' Választás' dolgát
 „(1817-ben) elintézte vala. Azonközben
 „tsakugyan történtek bizonyos özszeegyü-
 „lekezések és a' felett való tanácskozások,
 „hogy miként kellessék az insurrekctziót
 „elintézni, 's közönséges egygyetértéssel
 „meghatározottat, hogy el kell várni az
 „özszeszövetkezett seregeknek eltávozá-
 „sát. Mindenek tsendességben maradtak
 „egész addig, míg a' Követek' kamarájá-
 „ban a' rekrutázást illető törvényjavallás
 „felett való vetélkedések elkezdődtek.
 „Ezen időtájban történt, hogy a' Mor-

„briani Kántonokban *Schatea u-*
 „briadnak (a' Pairnek) egy munkáját
 „terjesztették-el, melynek e' volt a' titu-
 „lusa: *Az a' Systema, mellyet most*
 „*a' Ministerek követnek.* Ezen irás
 „megillette a' nép' elméjét, 's azon gyü-
 „lölséget, melly tsak most szenderedett
 „vala el, az elmékben ismét felserken-
 „tette. Végezetre az afféle beszédek, mel-
 „lyeket *Salabery 's Causans* nevű
 „képviselők tartottak a' gyűlésekben, egész
 „megtébolyodást okoztak a' nép' elméjé-
 „ben. Mind ezekből 3000 nyomtatvá-
 „nyok osztattak-ki a' nép közt; mi ma-
 „gunk is siettetük kinyomtatatásokat
 „a' könyvnyomtatóknál. Köteleseknek len-
 „ni esmerjük arra magunkat, hogy azon
 „embereket, kik a' nyomtatványokat ki-
 „osztották, megnevezzük Excellentiád-
 „nak, minthogy ezek azon özszeesküvés-
 „ben, mellyet Excellentiád előtt kinyi-
 „latkoztatni szerentsénk leszen, nagyon
 „előkelő személlyeket jádzanak. Itt kö-
 „vetkeznek: Gróf *Botderu*; *Margedel*
 „nevű Követ az 1815-dik béli kamarában,
 „*Marquis Boissiere* hajdoni Royalista
 „Generális; Gróf *Bourdounaye Seve-*
 „*rus* Lorienti Királyi Hadnagy; *Kersa-*
 „*biac* Oberster az Ornei Legióban; *Ker-*
 „*moisan* a' hajdani Royalista ármáda'
 „Stábkommandánsa; *Briche* Lorienti Ágyu-
 „zó Al-Direktor; *Caroller* egy Royalista
 „Legio vezére; *Foucault* Lorienti Do-
 „hány-inspektor; *Cormenech* a' *Geor-*
 „*ges* hajdani táborigapja. Kérjük Ex-
 „cellentiádat, vegye fontolóra, hogy
 „ezen Paphoz egész *Bretagne* nagyon
 „bízik; hogy ennek fanatismusa 's hibás
 „vélekedései ezen tartományban minden
 „papokkal közösök, és hogy mind ezek
 „a' magok pásztorságok alá tartozó Egy-
 „házakon a' Kántonok' kormányozójik ál-
 „tal, mint Despoták úgy uralkodnak.“

Végezetre azt a' nyilatkoztatást te-
 szik *Legall* és *Leguevel* ezen levelek-
 ben, hogy a' békételenek *Lorientben*

Julius' 12-dikén tartották azon rendkívül való gyűlésseket 's tanátskozássokat, a melyben tétetett határozás szerént, ők ketten *Londonba* mentek azért: — „hogy magoknak, vagy valamelly idegen Prin- czet adassanak Fejedelemnek, vagy pe- dig Frantzia Országot, Angliának oltal- ma alatt Respublikává tegyék.“

Ennyiben állott a' *Legall* és *Segue- vel* ellen bizonyító Akták' foglalata: de ők azolta, hogy Párisból *Vennesbe* vitettvén ítélőszék' elejébe állittattak, ott nagyon különbözőleg beszéltek: az egész dolgot ketten magokra vették; a' feljebb fehozott nevekből, kiket Páris- ban az özszeesküvés' tagjainak lenni val- lottak, a' Vannési ítélőszék előtt semmit tudni nem akartak; Angliába is tsak ön- ként mentek, azért, hogy kitanulják, mitsoda vélekedésben légyen az Anglus Or- száglószék valamelly özszeesküvés' plá- numra nézve, melly felől ők tudósittatva voltak, de a' melly azolta füstbe ment. Hogy az Anglus Orzáglószéknek ajánlá- sokat tettek, megvallották, hanem ez, mint ők mondják, a' maga akaratjá- nak kinyilatkoztatását elhalasztotta addig, míg ezen ajánlások a' Bretagnei Főve- zérnek aláírása alatt nem fognának oda megérkezni, 's által adattatni. —

Elvégezvén a' Vannesi Esküdtek' ité- lőszéke a' maga vizsgálódásait, a' követ- kező három kérdések tétettek elejébe: — 1) ször, gerjesztői- és részes társai-é a' vádoltatott személyek azon özszeeskü- vésnek, melly a' fennálló Orzáglásnak felfordittatására célzott volna? — 2) ször, bünösökké tették-é ők magokat ab- ba, hogy az Anglus Orzáglószékkel egy- gyetértve a' Frantzia Orzáglószék ellen bünös próbatételbe avatták magokat? — 3) ször, bünösök-é abban, hogy önnön hazájok ellen idegen Hatalmasságnak aján- lást tettek, vagy attól ajánlást elfogadtak volna? — Az Esküdtek' ítélete a' lett: Hogy az 1-ső pontra nézve nem bünösök,

de a' 2-dikra és 3-dikra nézve bünösök. Erre a' Királyi Prokurátor oly nyilatkoz- tatást tett, hogy e' szerént a' törvény ha- lált mond a' fejekre. Hanem a' Védő- jök azt a' kifogást találta mentségekre, hogy a' törvény megkegyelmez az özs- szeesküvés' tagjainak, ha az özszeeskü- vést bejelentik. Ehezképpest a' Birák a' Vádoltattakat a' halálos büntetés alól fel- oldozván azt arra változtatták által, hogy néhány esztendőig politziai felvigyázás alatt maradjanak.

A' Királyi Prokurátor ellenben azt hozván-fel: Hogy a' Vádoltattakra, mint- hogy már elfogattatva voltak, mikor az özszeesküvésről való nyilatkoztatást tet- ték, ezen törvényes kifogásnak hasznát venni nem lehetne, apellálta az ítélet-té- telt. — Az *Apellatorium* előtt Aprilis' 29-dikén fordult elő a' dolog: mi lett a' végső határozás, még nem irták-meg.

* * *

Marquis La-Fayette ilyen levelet irt a' Királyi Legfőbb Prokurátorhoz: — „Hallom, hogy a' Legfőbb Prokurátor Ur-szükségesnek lenni találta az *Ami-de- la-Royauté*' Kiadóji ellen, valami, én nem tudom mi, abban találtató, engem' illető tárgyért, törvényes üldöztetést té- tetni. Azon 42 esztendő alatt, a' miól- ta életem a' közönséges megítéltetésre ki van tételve, egy Irót se' kértem arra, hogy felöllem jót irjon, 's egygyet se' nyughatatlankodtattam azért, hogy felöl- lem rosszat irt; sőt, a' mi több, bár mi nagyon betsültem is örökké az emberek- nek erántam való jó akaratjokat, még is egy rágalmazásra se' feleltem soha. Bel- lart Ur tehát megengedi nékem, hogy oltalmazása alól magamat kivonhassam, 's a' nélkül, hogy az engem' illető meg- bántást tsak tudjam is mitsoda, kinyi- latkoztassam, hogy, mivel én magamat megbántatottnak nem tartom, ezért én ezen dologban semmi törvényes elégté- telt el nem fogadok, 's magamat minden

effélének ellene szegzem. Szerentsém van a' Legfőbb Prokurátor Urat köszönteni. Költ Párisban, Apr. 27-dikén 1819. —

La-Fayette.

Erre Bellart ekképpen felelt Apr. 28-dikán: — „A' Legfőbb Prokurátornak szerentséje van azt felelni Marquis La-Fayette Urnak, hogy az Ami-de-la-Royaute' Kiadóji (a' kik ő felölle a' revolúciónak egy igen rút és undorodást gerjesztő tettjét irták) ellen való per, a' Státust fenn tartó egygyesség' javára való tekintetben intéztetett-el. A' személyes megbántások 's rágalmaszások ezen újabb időkben oly közönségesekké lettek, hogy a' Tiszti karok, ámbár minden effélék ellen kikelni köteleztetnének, lehetetlennek találták oly sok pert indítani, a' mennyi szükséges lett volna; melyre nézve kéntelenek voltak a' rágalmaszások között azokat kiválogatni, melyeket leggyűlölségesebbeknek 's a' közjóra nézve legveszedelmesebbeknek tartottak. Ezen szakaszba tartoznak az olyan rágalmaszások, a' mellyek fő rangú 's éppen ezért a' közönséges bizodalmat annál inkább megkivánó embereket, még pedig oly büntétekbéli vádolással érdekelnek, a' melly büntételek oly időszakasznak emlékezetét újítják-meg, mellyeknek megújittatását a' Király, a' maga höltsessége szerént a' közönséges békesség' nevében megtiltotta, 's a' mellyeknek azok a' következései lehetnének, mellyek már, fájdalom! ily sok familiáknak keserüséget okoztak. A' most még fenn álló (nyomatási) törvények, mellyeknek a' nélkül való betöltetése, hogy addig míg el nem töröltetnek néki azokról még tsak itélni

se' szabad, a' Legfőbb Prokurátor' szoros kötelessége, valamint az is kötelessége leszen, hogy egyszer eltöröltetvén azokról egészszen elfelejtkezzék, 's az ezek helyett behozattatokat töltesse-be — ezen még most fenn álló törvények mondom, azt parantsolják a' Legfőbb Prokurátornak, hogy az ilyen bünöket törvényesen üldöztesse. Ő telyesíti is ezen kötelességét részrehajlás és minden személyre való tekintet nélkül, azon egy czélzással, hogy a' nyughatatlan fejeknek polgári czivakodásgerjesztésén való minden iparkodása megfojtattassék. A' La-Fayette Ur' nagy lelkűségét tehát telyességgel nem nyughatatlankodtathatja egy oly pernek indittódása, mellyen néki semmi hatalma nints, a' melly őtet telyességgel nem illeti, 's a' melynek elintézésében a' Státus' Prokurátora telyességgel semmi magános tekintetre nem figyelmezett. A' Legfőbb Prokurátornak van szerentséje Marquis La-Fayette Urat köszönteni. — „Bellart.

* * *

A' *Londoni Times* Ujságlevelék szerént a' Pairkamarábéli Ultrák most Marquis Tarunál, Montrouge városában, a' Ministerekkel tartó Pairek pedig Choiseul Hertzegnél tartják magános gyűléseiket.

A' Párisi szegények' száma, kiknek élelmekről ezen 1819-dik esztendőnek első fertályában a' Jóltévőség' Cancellariája gondoskodott, 84,446-ra telt, kik közt 20,069 férjfiak, 51,725 asszonyok, 52,667 gyermekek találtattak. A' summa, melly reájok költetett 351,497 Frankokból állott.

Száz forint Conventió's pénzért adtak Váltó czédulában: —

Máj. 7-dikén 249 $\frac{7}{8}$ — 8-dikán 250 $\frac{3}{8}$ — 10-dikén 251 — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Nagy Méltóságú Rakitoveczi *Verhovác* Maximilian Zágrábi Püspök, Sz. István Apostoli Király Rendének Com-mendátora, Berzencze Vármegyének fő-és örökös Ispánja, ő Cs. Kir. Felségének valóságos Titkos Tanácsosa — ő Excja Apr. 22-dikén 1819 — költ Adomány Le-vele által Nemes Torontál Vármegyének Neuzina Helységében Berkovich Urnak magvaszakattával a' Püspöki Jusra visz-sza tért Praediumot a' tisztelt öregnek, T. T. *Kovatsits Márton* György Urnak, a' Hazai Historia, és köz Törvény felvi-lágosításában megöszült Tudósunknak és az ő érdemes fiának T. T. Kováchich Jó-sef Miklós Urnak örökösön által adta, és ajándékozta. Melly örökös Adomány-ról Tek. Luketich György Ur, a' Prae-dialisták Vice Ispánja (Curialis Comes) az adománnyal megtiszteltetett Urakat Aprilis' 24-dikén tudósította. Ezen szép megkülömböztetés a' nagy lelkű Püspök Urnak, a' Tudományok eránt külömben is tisztelt érdemeit örökös koszorúval dí-szesíti.

* *
Baján Apr. 18^{*}-dikén éjjel tűz tá-madván 13 házat, és a' vele öszve kap-tsolt *Istvánmegyén* 93 házat, és 50 Is-talót emésztett-meg. A' szerentsétlensé-get még a' tetézte, hogy az éjjeli zava-rodás miatt 3 ember is oda égett. --- Virág Vasárnapján a' szomszédban *Al-máson* hasonlóképpen tűz volt; de csak 10 házat emésztett meg, mert a' rette-netes nagy szélnek ellenére is az emberi buzgó igyekezet, serénységével a' további terjedést meggátolta. E' szerentsés kö-vetkezést nagy részben Tisztelendő Si-rel Káplány Urnak lehet tulajdonítani, a' ki a' felebaráti szeretetnek indulatjá-tól lelkesítettven a' lángoló ház tetejére

legelőbb felment, 's így másokat is a' munkás segedelemre hathatósan bátorí-tott.

* * *
Azon játékról, mellyet April. 3-dikán a' Német theátrumon magyar nyelven jádtzodtak, ily megjegyzéseket olvasunk a' Pesti levelekben: — A' játéknak tár-gya *Szadvárnak* megvétele, mellyet Be-bek Zsigmond Fő Vezér oltalmazott: Ka-juk Tatár Fő Vezér pedig ostrommal be-vett. A' történetnek folyamata a' Ma-gyar hívségnek, és vitézségnek jeles pél-dáit mutatja, de egyszersmind a' Tatár Fő Vezérnek emberségét, és nagy lelkü-ségét szépen bizonyítja; mert ő az előb-bi Várivás alatt ottan elesett fiának ha-lálát a' Várnak megvétele által megbosz-szullotta ugyan: de a' kezére került Vár-béli Fő Vezérnek nem csak életét meg-kéméllette, hanem vele és az egész Or-szággal örökre megbékélt; Leányát és annak Jegyesét szabadon bocsátotta; sőt minekutánna a' megsebesedett Magyar Vezér előtte a' lelkét kiadta volna, őtet a' Szadvári piacon eltemettetni, 's mint Királyához hív, 's vitéz Magyarok osz-lopot állíttatni parantsolt. Több véletlen zavarodások jönnek elő Himfi Elekkel és Bebek Zsigmond Emelka Leányával; va-lamint Orángzeb Tatár Vezérrel, és Ka-juknak Zelmira Leányával, mellyeknek kifejtődése Bebeg Zsigmondot, 's kivált-képpen Kajuk Tatár fő Vezért mint em-beri, és Atyai érzéssel tellyes Férjfiakat festik. Ha Szadvárnak, és Magyar Or-szágnak, a' győzedelmes ellenségtől való elhagyattatását hozzá tudjuk, a' történet képes legnagyobb érzékenységeket ger-jeszteni. Ezen Vitézi Játéknak Szerzője *Kisfaludy Károly* Ur, a' ditsősségesen esmeretes T. T. *Kisfaludy Sándor* Ur-nak legifjabb Testvére, a' ki valamint a' Répirásban, úgy a' Költő Mesterség-

ben is jeles tulajdonságokkal diszeskedik, és csak ezen Játékkal is megmutatta, hogy tőle Hazánk szép munkákat várhat. A' Magyarság és a' Stylus olyan, hogy mindenkor kedvet fog találni. De a' Játszó Személyek is oly jeles gyakorlatosságot mutattak, mellynek Nemzetünk méltán örvendhet, és már nem ok nélkül remélheti, hogy valahára a' Magyar Nemzeti Theátrum is lábra kaphat. Egyedül azt kell ohajtanunk, hogy Országunk Nagyjai, a' hazafiui igyekezeteket ismérni, és betsűlni tanulják; így lesz, hogy saját ditsőségekre azokat gyámcoltják is. E' szent Czélnak közelítettésére ide foglaljuk a' Játék előtt tartatott beköszöntő beszédet, Prologust:

„A' mult Századoknak komor Geniussa a' Magyart is egyedül Bellonának véres pályáján vezette — és így elfordulván az életnek annyi tsendes örömetől Szittyai Szive egyedül csak Harezokat kedvelte; 's eltökélve ott halt ő, tudván, hogy épen marad jól védlett Hazájában Nemzete' 's Királya' ditső Meltósága.

„De bár melly erős vala a' vérengző tsatában lelki tehetsége: még is alattan marada; — mert a' Szép és Szelid Érzések, a' mellyek az életet kedveltetik, a' lelket elragadják, 's a' Menyei rokonságot olly nyilván hirdetik, ezek az Eg' leg szentebb adományai — bé nem hathattak pánczélos mellyébe.

„Most, midőn a' köz világosodás' tsendes ihletése a' régi vadságot lefosztá szivüinkről, és a' szelid Múzsáknak már tündöklő oltárt emelhetünk; most, midőn a' Tudományok kedvellése, a' Magyar Nyelv' érdeme, Hunniának szerentsés Lakosit egy boldog Nemzetséggé teremti, most érezzük a' jozanabb élet boldogító malasztját.

„Itt, Thalia pompás Templomában, hol a' mult idő újra megjelenik; itt, hol Eldődiünknek nemes tetteik a' halandóság örök éjjeléből kiragadtatván a' jövődők

nek elevenítve által adalnak; itt, és ma legelőször mi is bár gyenge erővel Melpomene oltarán áldozunk, és a' Halgatóknak, kiket egy nemes Tárgy e' helyre vezetett, drága Hazánkat leggyászosabb állapotjában mutatjuk; midőn megrázatva gyökerében, alig hogy örök romlásba nem düle. Illy veszélyes időben a' Költés egy Férfiút rajzolt, ki hív Királyához, és kedves Hazájához, 's mint Bajnok életét végzi. Az erköltsöt látjuk ma szenvedni, végre ön maga hamvából felemelkedni, és édes jutalmat nyerni.

„És, ha tsekéiy mesterségünk fel nem éri a' külföldnek régibb remekait, engedelmet várunk — mert az igaz igyekezet legelső kezdete a' szebb tökéletesedésnek.

„De ha azt — a' mit mind egyikünk szívemelkedve óhajt, hogy Honyi Múzsánk a' Hazafit újra felébreszti, és fentebb érzésre birhatja; ha azt érhetjük, hogy minden jó Magyar ezen képekben magát feltatálja, akkor cz a' Tárgy, melly bennünket lelkesít, elérte végső célját, érdemét, jutalmát.

T u d o m á n y o s D o l g o k .

A' Királyi Tanátsos Brassói *Miller Ferdinand* Ur' szorgalma által, sokaknak ohajtására készen van nyomtatás alá ezen betses munka: —

„Catalogus historicus Criticus, Cimetliothecae Antiquitatum, Raritatum, et Pretiosorum in Museo Nationali Hungarico.“ Ezen munka mintegy 25 árkusból fog állani, 's következő négy Szakaszokra oszlik, ugymint: I. emlékezetre méltó jeles Petsétek; II. Régiségek, és ritkaságok külömbféle nemük és betsük; III. külömbféle fegyverek; IV. Görög, és Római régiségek. — Mindenik osztály több izekre szakad, mellyekben 1) A' Tárgynak minémúsége leirattatik; 2) A' felvett Tárgy megmagyaráztatik, és

tudós világosításokkal bővítették; 3) Előadatik azon hely, a' hol találtatott, vagy a' honnan a' Muzeumba jutott; 4) A' matéria' mivolta, a' mellyből alkottatott, megfejtetik; 5) Azon jótévőnek neve, a' ki a' Muzeumnak ajándékozta tellyes tisztelettel elő adattatik. — Kik már a' Nagy Mélt. Gr. *Szécsényi Ferentz* ő Exc. jának bőkezű adakozásából a' Bibliothecának nyomtatott Catalogusát, úgy a' Kéziratok és Pénzek Cathalogussát is birják, sőt a' mostan nyomtatás alatt lévő rajzolatok, és rézre metzset képek Lajstromát is bizodalmassan várják, a' jelenvaló Catalogust is annál inkább ohajthatják, minthogy ez által azon Nemzeti kintsek gyűjteménye tellyesebbé lészen. Ezen munkának ára Conv. pénzben 1 fl. 30 kr. vagy Váltó Czédulában 4 forintra határozatik. Kiki magát Pesten Eggenberger Könyváros Urnál jelentheti, 's hogy menél többen magokat jelentsék is, arra a' Hazafiuság annál inkább ösztönözheti, mivel a' munka tsak úgy jelenik meg, ha 400 vevői találatnak. Mihent készen lészen (készül pedig az Universitásnak szép betüivel) a' Magyar, Deák és Német Ujságokban ki fog hirdettetni.

E l e g y e s D o l g o k.

Á n g l i a. — A' Londoni Catholicus hitű lakosok nem régen számos gyűlést tartván, meghatározták, hogy azon Protestáns hazafi társaiknak, kik a' Catholicusoknak minden hazafijui jusokat megadatni akarnák, megköszönő irást készítsenek. Hanem tsakugyan találatnak még oly Ánglus Protestáns atyafiak is, kik közé tartoznak magok a' Ministerium részén lévő Kurir' kiadóji is, a' kik ellenkezőn dolgoznak. Ezek kérő levelet hordoztak nem régen a' Protestáns lakosok közt szélyel, oly aláírókat verbuálván, kik azt kérik, hogy ne emancipáltassanak a' Catholicusok: hanem, mint mondják, nem sokan találatnak ilyenek.

T ö r ö k B i r o d a l o m. — Más Ujságlevelek után a' Bavariai Közönséges

újságban olvassuk: hogy a' Török Országglószék némelly nálla lévő Követeknek kinyilatkoztatta volna, hogy nem tellyesítheti kivánságokat abban, hogy a' Török Birodalomban lakó Catholicusoknak az Ó-hitűek ellen pártjokat foghassa, a' szerént, mint a' Kötések kívánnák; hogy az Orosz és Török birodalmak között az utolsó békességkötésre nézve előfordult alkudozások nem haladnak a' czél felé, 's még eddig tsak azon jelentésére se' kaphatott választ az Orosz Követ, melly mellett a' maga Császárjának Jan. 22-dikén költ tulajdon levelét közlöttele vala a' Török Császárral; hogy még az Oláh Országi Hospodár Karadja miatt a' két birodalmak közt támadott értekezések se' igazítottak-el; és hogy végre, mint látszik, még eddig azon megbántatásért se' tétetett eleget a' Török Udvar, mellyel némelly jobbágyai a' Konstantzinápolyi kikötőhelyben az Orosz zászlót illették, 's a' mellyért az Orosz Cs. Követ elégteltelt kért.

B a d e n. — Jó részt két hete telt, hogy *Sandrol* semmi emlékezetet se tett az *Algemeine Zeitung*. Némelly más újságok azt erőssítik, hogy *Sand*, Apr. 27-dikén meghalt 's nagy tsendességben a' földbe tétetett volna.

C z i m e r f e s t ő' J e l e n t é s e.

Stein József fest, Diplomákon kívül Familiaágazatokat és temetési Czimereket papirosra és tafotára. Továbbá olajjal vászonra, fára, vasra, és rézpléhekre hasonlóképpen minden nemű 's kívánt nagyságú Czimereket.

A' Temetési Czimerek, ha száznál több kívántatik is, huszonnégy óra alatt legnagyobb pontossággal elkészítettnek.

Ugyan ő néki nagy számú Czimergyűjteménye is van, mellyek nálla meg nézethetnek. — Lakását meg lehet találni Bétsben ily utasítás szerént: nächst dem Kärnthnerthore, in der Krugerstrasse, dem gräflich Eszterházyischen Hause gegenüber, No. 1071 zu ebener Erde.